

PILEGRIMSLEDEN

ST. OLAVSVEGENE TIL TRONDHEIM

Statistikk Gudbrandsdalsleden, St.Olavsleden, Kystpilegrimsleia og Østerdalsleden 2022

Pilegrimsleden-St.Olavsvegene til Trondheim

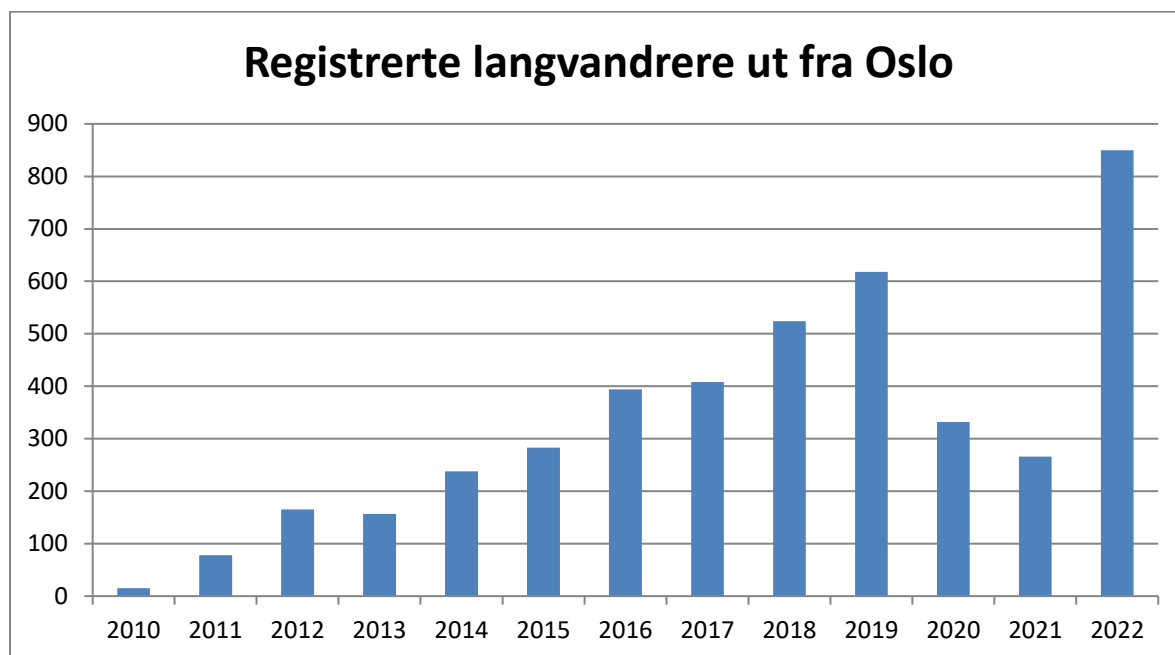
Pilegrimsleden - St.Olavsvegene til Trondheim består av 9 godkjente leder:

Gudbrandsdalsleden, St.Olavsleden, Østerdalsleden, Romboleden, Valdalsleden, Kystpilegrimsleia, Nordleden, Borgleden og Tunsbergleden. Flere av ledene er medlemmer i *Association for the Cultural Route of St Olav Ways (ACSOW)*, som forvalter statusen som Europeisk Kulturrute under Europarådet. Den sammenlagte led-lengden i Norge er over 2500 km med merket pilegrimsled med tilknytting til St.Olav. Det er stor aktivitet på mange av ledene både regionalt og lokalt. Langs flere leder er det også nasjonal og internasjonal ferdsel. Tallmaterialet som denne rapporten bygger på er hentet fra rapporteringer fra de regionale pilegrimssentrene langs Gudbrandsdalsleden, St. Olavsleden, Kystpilegrimsleia og Lia gård.

Framsidedilde: Pilegrimsvandring på St.Olavsleden med journalister og turoperatører. Foto Mattias Jansson

1. Antall langvandrere fra Regionalt Pilegrimssenter Oslo.

Regionalt Pilegrimssenter Oslo registrerer de pilegrimer som starter sin vandring fra senteret i Oslo.

Årstall	Antall vandrere	Antall utsendte nasjonaliteter	Utenlandske pilegrimer i %	Antall besøk på sentret
2010	15			
2011	78			
2012	165	20	32 %	
2013	157	19	30 %	
2014	238	12	24 %	1150
2015	283	19	31 %	1300
2016	394	17	65 %	1400
2017	408	25	61 %	1250
2018	524	31	70 %	1550
2019	618	25	77 %	1500
2020	332	15	21 %	800
2021	266	23	45 %	1090
2022	850	37	220 %	1239

Foto: Regionalt pilegrimssenter Oslo

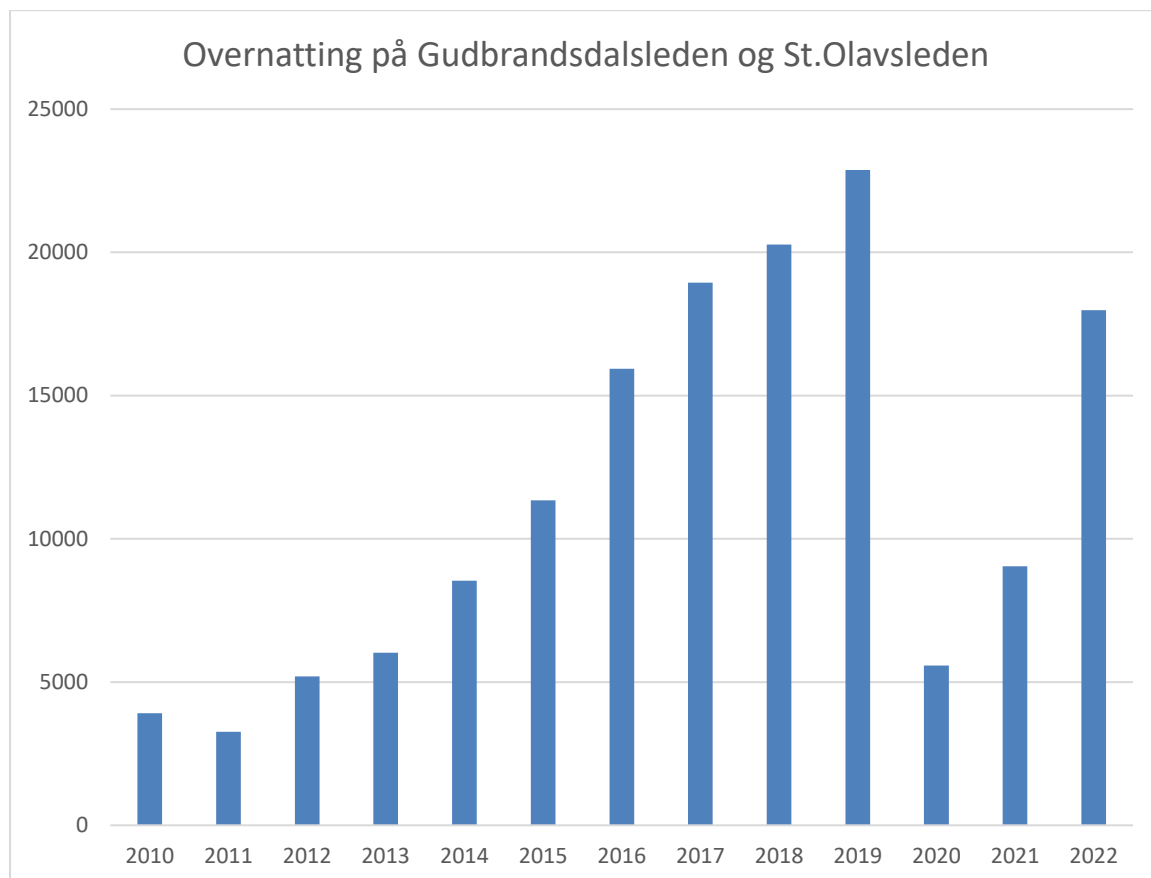
Antall utsendte langvandrere fra Oslo regionale pilegrimssenter: I 2022 var det 850 utsendte pilegrimer sammenlignet med 266 stk. i 2021. I 2022 motsvarer dette en økning med 220 % av foregående år (2021) med utsendte pilegrimer.

Merknad. Dette er utsendte vandrende pilegrimer fra Oslo regionale pilegrimssenter. Det er sannsynlig at en del pilegrimer starter fra Oslo på egen hånd, uten at vi får dem registrert. Det reelle tallet er derfor å anta noe høyere.

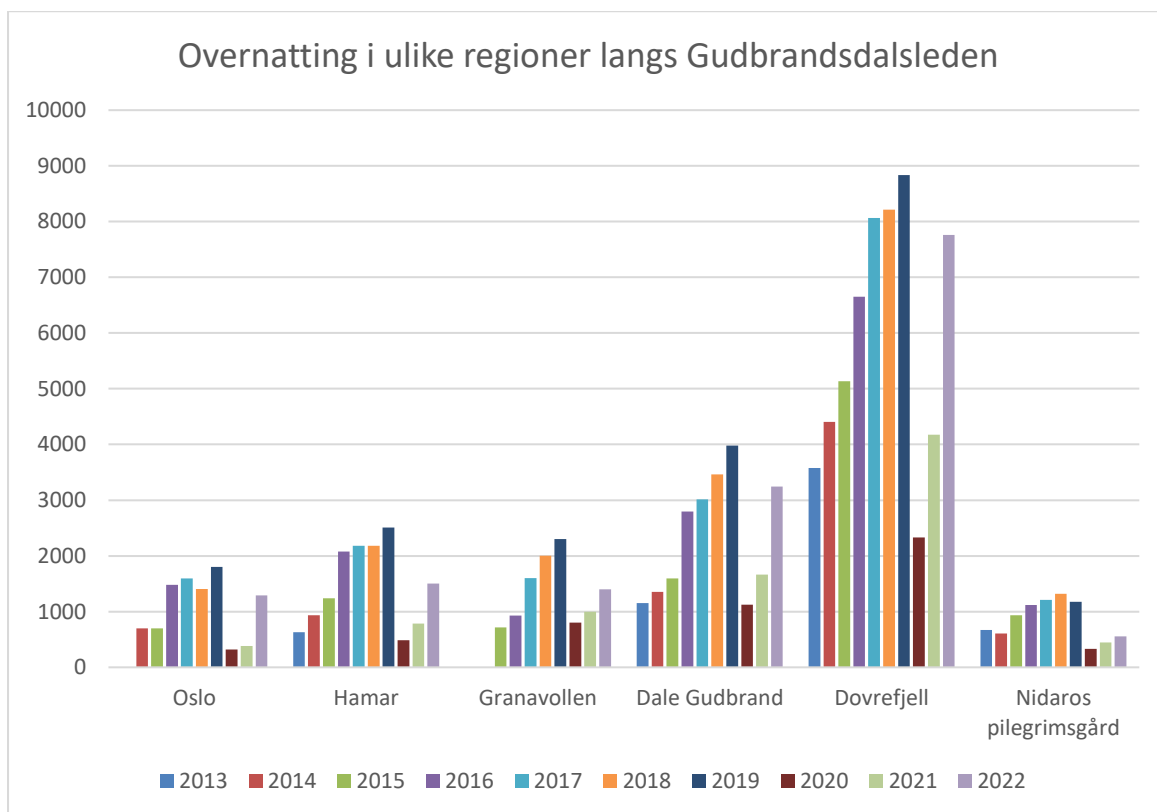
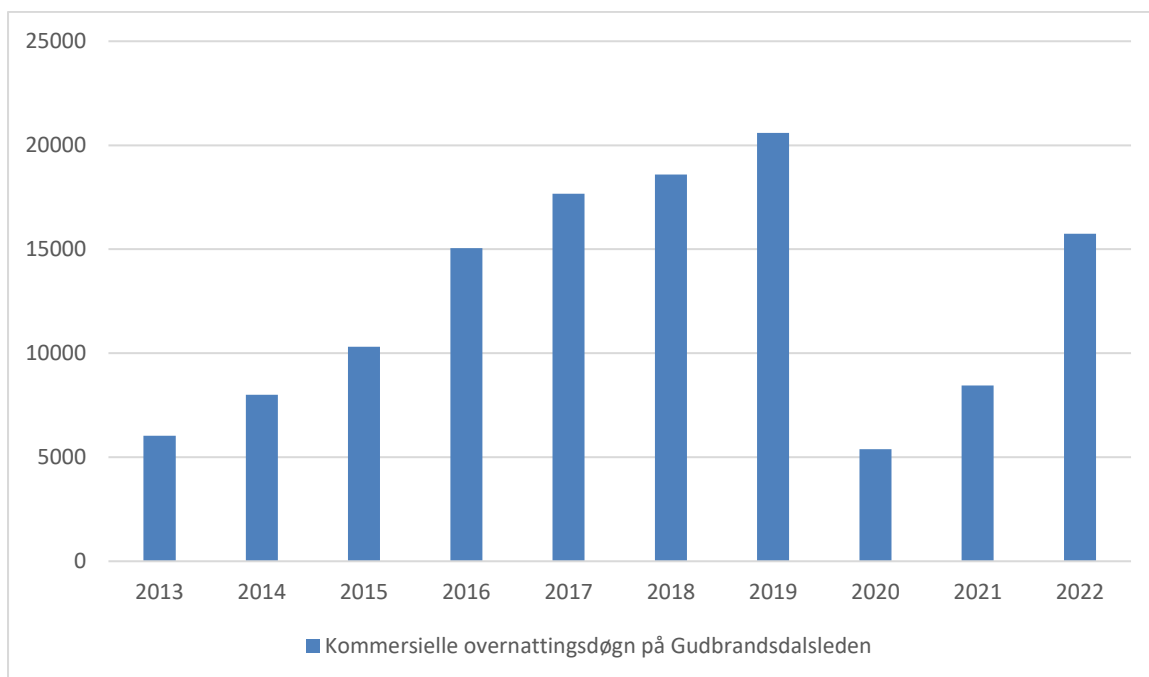
Oslo Pilegrimssenter har sendt ut totalt 37 ulike nasjonaliteter langs Pilegrimsledene i Osloregionen. I tillegg så har de registrert 87 overnattinger langs den nyetablerte Tunsbergleden mellom Larvik til Haslum kirke i Bærum.

2. Overnatting på Gudbrandsdalsleden og St.Olavsleden

Totale registrerte betalte overnattingsdøgn for Gudbrandsdalsleden og for St.Olavsleden i sin helhet er 17 986 pilegrimer i 2022. Sammenlignet med 9 046 overnattinger i 2021 gir dette en økning på 99 % mot foregående år. (Hotell i Trondheim utelatt)

3. Regional overnatting totalt på Gudbrandsdalsleden.

Totalt registrerte betalte overnattingsdøgn for Gudbrandsdalsleden i sin helhet var 15 753 pilegrimer i 2022, mens det var 8453 i 2021. Dette tilsvarer en økning i antall overnattinger med ca. 86 % oppimot foregående år 2021. Merknad. Dovrefjellsregionen er oppdelt på 3 regionale pilegrimssenter, men statistikken er på «Dovrefjell» for å sikre stabil rapportering over tid.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Prosent 2022 i forhold til 2021 %
Oslo		700	700	1480	1594	1408	1804	318	384	1292	236 %
Hamar	629	932	1241	2079	2182	2180	2506	485	785	1504	91 %
Granavollen			718	928	1603	2002	2300	800*	1000*	1400*	40 %
Dale Gudbrand	1151	1353	1595	2798	3013	3462	3981	1125	1666	3243	95 %
Dovrefjell	3575	4406	5132	6651	8065	8214	8836	2331	4174	7759	86 %
Nidaros pilegrimsgård	673	607	932	1119	1208	1322	1174	333	444	555	25 %
Totalt	6028	7998	10318	15055	17665	18588	20601	5392	8453	15753	86 %

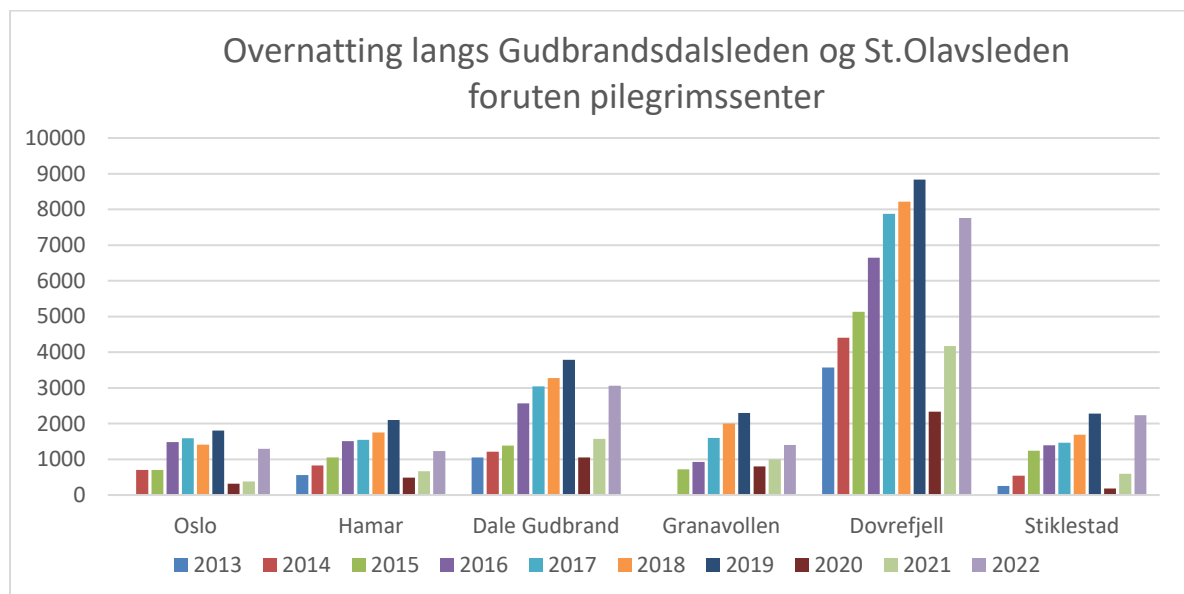
**Granavollen estimerer noe om mengden overnattinger.*

Pilegrimsvandring på St.Olavsleden med journalister og turoperatører. Foto Mattias Jansson

[BBC World Service - Business Daily, The modern pilgrimage boom](#)

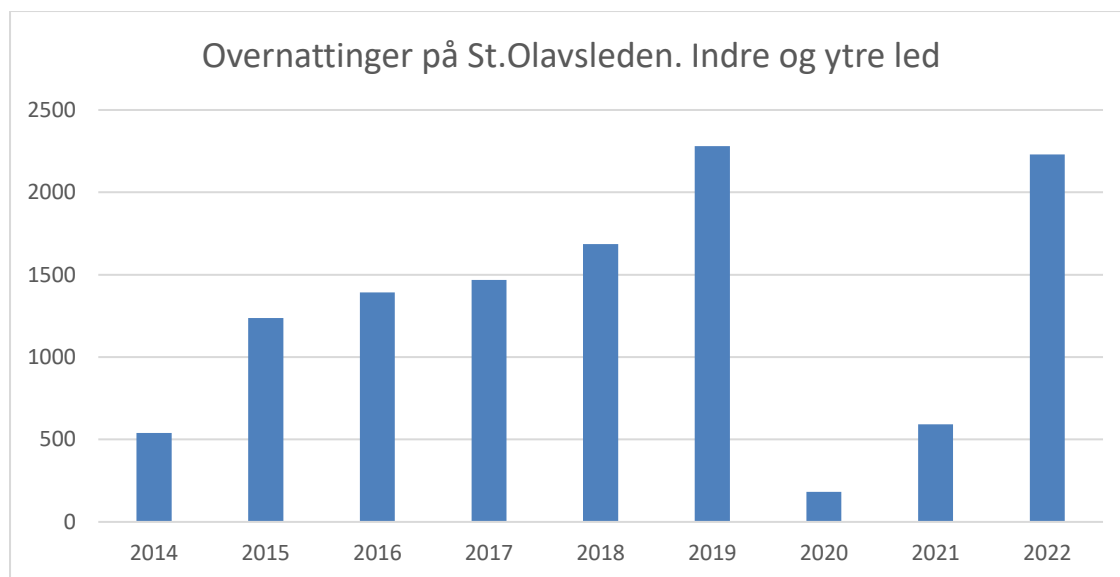
4. Regional overnatting av pilegrimer i respektive region utenom pilegrimssenter.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Oslo				700	700	1480	1594	1408	1804	318	384	1292
Hamar			559	827	1049	1511	1548	1750	2098	485	664	1233
Dale Gudbrand	751	917	1053	1214	1380	2567	3040	3274	3790	1057	1574	3058
Granavollen					718	928	1603	2002	2300	800	1000	1400
Dovrefjell	1878	3330	3575	4406	5132	6651	7880	8214	8836	2331	4171	7759
Stiklestad			256	540	1237	1393	1469	1687	2280	183	593	2233
Totalt	2629	4217	5443	7687	10216	14530	17134	18335	21108	5174	8386	16975

Dette utgjør 16 975 eksterne overnattingsdøgn i 2022 sammenlignet med 8 386 stk. i 2021 på Gudbrandsdalsleden fra Oslo i sør til Gaula i nord, samt fra St.Olavsleden på strekningen svenskegrensa til Trondheim. Tallene inkluderer ikke overnatting i Trondheim eller på de regionale pilegrimssentrene. Overnattingstallene er gode og utgjør en økning på 102 % mellom 2021 til 2022 på de to ledene sett i ett.

På de respektive ledene er det mellom 2021 og 2022 en økning på 89 % på Gudbrandsdalsleden. For St.Olavsleden var det en økning på 276 % mellom 2021 og 2022. Den store økningen på St.Olavsleden skyldes åpen grense fra Sverige og en dreining mot mer normalisert pilegrimsferdsel etter Corona pandemien.

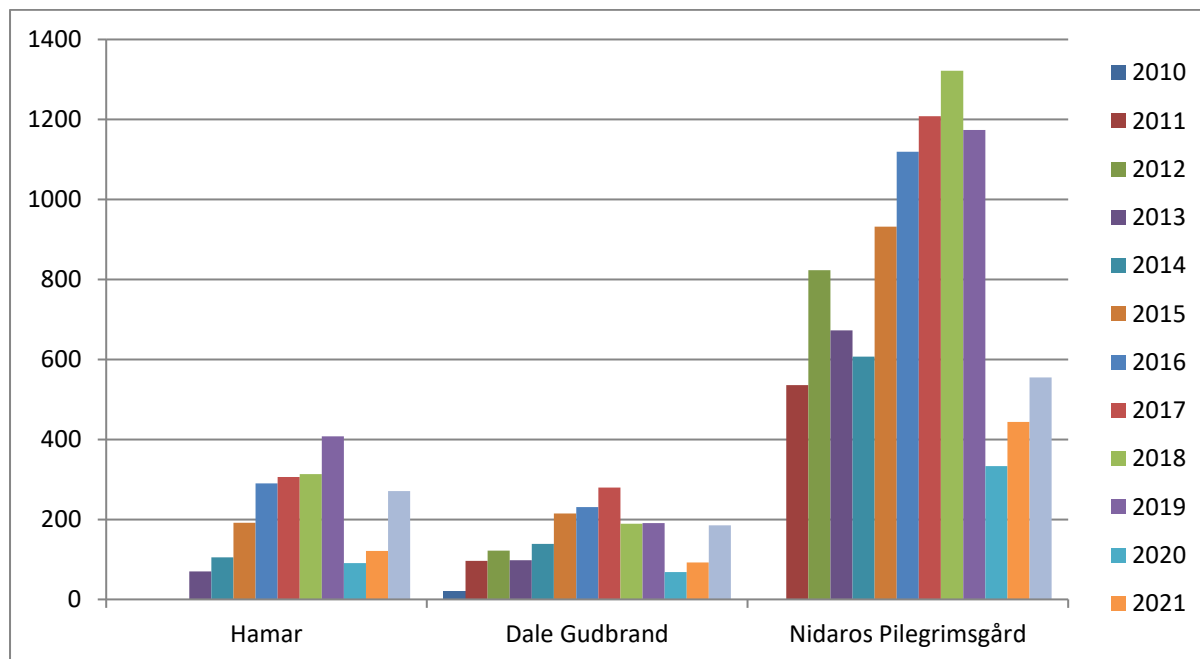
	St. Olavsleden Ytre led	St. Olavsleden Indre led	Totalt
2014		540	540
2015	211	1026	1237
2016	237	1156	1393
2017	286	1183	1469
2018	298	1389	1687
2019	401	1879	2280
2020	38	145	183
2021	91	502	593
2022	255	1978	2233

I et samarbeid med Sparebankstiftelsen DNB bygges det pilegrimsbuer langs Gudbrandsdalsleden for å styrke bærekraftfokus og gamle handverkstradisjoner. Foto Mattias Jansson

5. Overnatting av pilegrimer på de regionale sentrene.

Flere av de regionale pilegrimssentrene tilbyr overnatting for pilegrimer i egne lokaler.

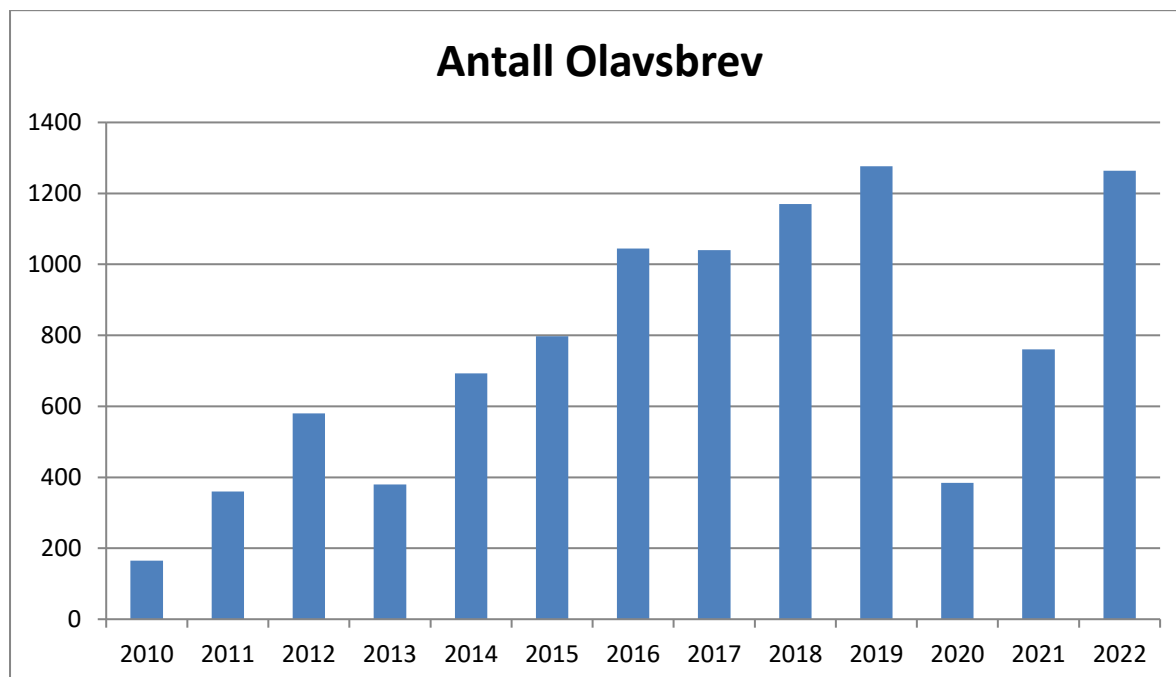

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Hamar Pilegrimssenter			70	105	192	290	306	330	408	91	121	271
Dale Gudbrands gard	96	122	98	139	215	231	319	189	191	68	92	185
Nidaros Pilegrimsgård	536	823	673	607	932	1119	1208	1322	1174	333	444	555
Sum	632	945	841	851	1339	1640	1833	1841	1773	498	657	1011

For de tre pilegrimssentrene som tilbyr overnatting er det i 2022 registrert 1011 overnattinger mot 2021 da det var registrert 657 overnattinger. Dette er økning på 53 %.

6. Olavsbrev

Olavsbrevet er en utmerkelse for de som vandrer de siste 10 mil på en av de ulike pilegrimsledene inn til Nidaros. Olavsbrevet gis også til de som rir eller sykler de siste 20 milene, eller samler minst 6 stempler fra nøkkelstedene langs Kystpilegrimsleia.

Antall utstedte Olavsbrev økte med 66 % fra 2021 (760) til 2022 (1264).

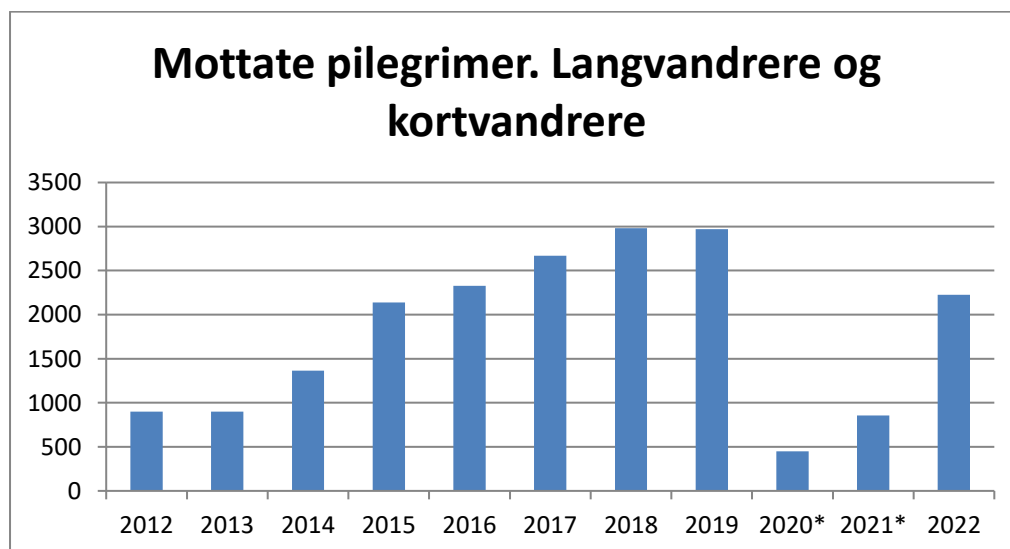
Nidaros pilegrimsgård i Trondheim der Olavsbrevet deles ut. Foto Mattias Jansson

	Antall Olavsbrev
2010	165
2011	360
2012	580
2013	380
2014	693
2015	797
2016	1045
2017	1040
2018	1170
2019	1276
2020	384
2021	760
2022	1264

7. Antall mottatte pilegrimer på Nidaros Pilegrimsgård

På Nidaros Pilegrimsgård blir alle ankommende pilegrimer servert kaffe, en prat og om de ønsker kan de bli registrert og få Olavsbrev eller pilgrimsdiplom. Ikke alle pilegrimer som kommer til Trondheim og Nidarosdomen oppsøker nødvendigvis Nidaros Pilegrimsgård. Det totale antallet pilegrimer som kommer til Trondheim er sannsynlig derfor noe større enn det som vises i denne tabellen.

*Kun langvandrere

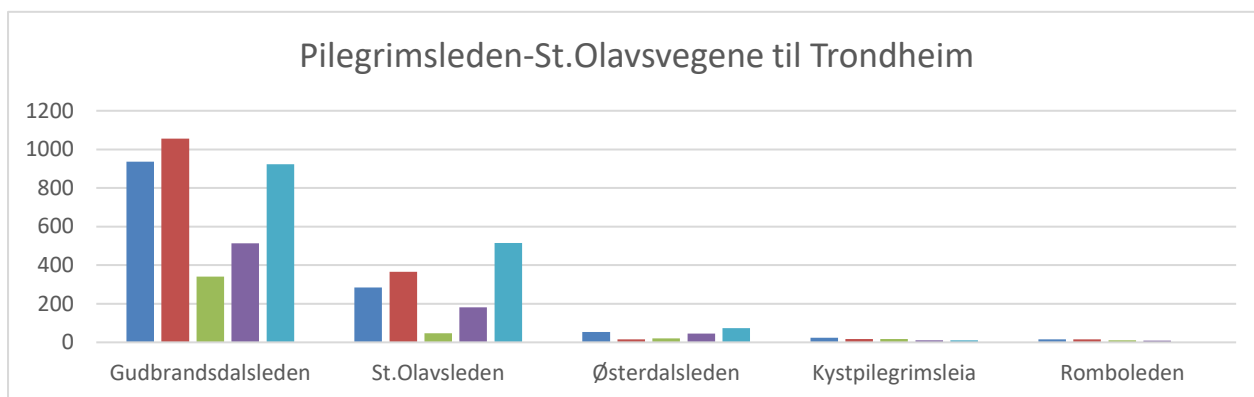
Mottatte pilegrimer. Langvandrere og kortvandrere	
2012	900
2013	900
2014	1365
2015	2139
2016	2329
2017	2674
2018	2983
2019	2971
2019 Derav langvandrere	1465
2020- Kun langvandrere	449
2021-Kun langvandrere	857
2022 Langvandrere	1563
2022 Kortvandrere	661

Nidaros pilegrimsgård og Streif kafe har utviklet egne pilegrimsmenyer basert på råvarer fra de ulike pilegrimsledene. Foto Mattias Jansson

I 2022 var det 1563 langvandrere som ankom Nidarospilegrimsgård (mer en to dager). Dette kan sammenliknes med 857 langvandrere i 2021. Dette er en økning med 82 %.

8. Valg av pilegrimsled for langvandrere (Minst 2 dager) som ankommer Nidaros Pilegrimsgård i Trondheim

Langvandrere til Nidaros pilegrimsgård	Antall i 2018	Antall i 2019	Antall i 2020	Antall i 2021	Antall i 2022
Gudbrandsdalsleden	941	1056	341	513	923
St.Olavsleden	285	366	47	181	515
Østerdalsleden	53	15	21	45	73
Kystpilegrimsleden	24	17	17	10	10
Romboleden	15	15	10	9	5
Andre leder	8	2	13	99	38
Totalt	1 326	1 471	449	857	1563

For mer utfyllende statistikk fra Pilegrimsmottaket på Pilegrimsgården frem til 2021, se på <https://www.nidarospilegrimsgard.no/assets/files/Nidaros-Pilegrimsgard-statistikk-2021.pdf>

9. Kystpilegrimsleia

Kystpilegrimsleia er en sjøbasert pilegrimsled med innslag av vandring til, og rundt de 26 nøkkelstedene som er langs leia. Siden Kystpilegrimsleia ble godkjent i 2017 har det blitt god aktivitet langs leia. Langs Kystpilegrimsleia er det mye besøk og kulturarrangement fra før, der kystpilegrim nå er en del av denne tematikken. Mange av nøkkelstedene har hatt mye virksomhet også før etableringen av Kystpilegrimsleia. De tallene som det vises til er både kystpilegrimer og i største grad også andre besøkere.

Nøkkelstedet Avaldsnes langs Kystpilegrimsleia med kulturformidling. Foto Mattias Jansson

I Avaldsnesområdet (Avaldsnes, Utstein, Stavanger, Hå og Egersund) ble det arrangert pilegrimsvandring med 544 deltakere i 2022 (13 pilegrimsvandring med 387 deltagere i 2021), pilegrimsgudstjenester med 1922 deltakere (45 stk. med 1 957 deltakere i 2021) samt en stor økning av pilegrimsrelaterte aktiviteter med 6146 deltakere (opp mot 19 pilegrimsarrangementer med 1 406 deltakere i 2021). I tillegg så hadde man besøk av 1135 personer på pilegrimssenteret, hvilket var en økning fra året før (755). De vanligste nasjonalitetene var fra Norge, Tyskland, Storbritannia og Nederland. I denne regionen ble det registrert 1022 overnattinger av pilegrimer.

I Bergenområdet var det stort besøk på de ulike nøkkelstedene i regionen. Halsnøy Kloster hadde 4505 besøkende i 2022 mot 3 460 besøkende i 2021. Moster Amfi hadde 23 000 besøkende under vår og sommersesongen 2022. Pilegrimssenter Bergen arrangerte 24 ulike aktiviteter av ulik varighet med til sammen 1398 deltakere.

Eksempel på disse arrangementene er pilegrimsvandring, tematiske foredrag, innen- og utendørs gudstjenester samt ulike tema samlinger.

I **Seljeområdet** var det stor aktivitet på de ulike nøkkelstedene under året. På Kinn kyrkje var det 3 000 besøkende mot 3 300 i 2021, hvilket er noe færre. Dog er det en økning av pilegrimer blant disse fra 293 til 450 i 2022. Ved Selja Kloster var det 3115 besøkende og på Kvernsteinsparken var det 958 besøkende. På Gulatinget var det 13 522 besøkende. I Selje var det 5337 besøkende til Selje prestegård og regionalt pilegrimssenter der. Det er en stor økning fra 2697 i 2021. I regionen ble det arrangert 17 ulike aktiviteter relatert til kystpilegrimsleia med til sammen 5983 deltakere. Eksempel på aktiviteter var Olsok samling, spill og teater samt åpen kirke med gudstjenester innen- og utendørs. Det ble også arrangert flere pilegrimsvandring med ulike temaer.

I området til **Smøla pilegrimssenter** var det stor aktivitet under året.

På nøkkelstedet Borgund hadde man 2999 besøkende mot 592 besøkende i 2021. I tillegg arrangerte man 8 pilegrimsaktiviteter med til sammen 235 deltakere. På nøkkelstedet Veøya hadde man 1144 besøkende mot 993 i 2021, mens man på nøkkelstedet Kværnes med stavkirke hadde 5985 besøkende fordelt på 1335 til museet og 4650 i kirke.

På kulturstedet Gurisenteret på Smøla hadde man hele 5600 besøkende i 2022 mot ca. 1 500 besøkende året før. Det ble arrangert pilegrimsgudstjeneste med 120 personer samt hele 27 ulike pilegrimsaktiviteter med rundt 2240 deltakere som kan sammenliknes med 425 deltakere i 2021.

10. Østerdalsledene

De siste årene har Østerdalsledene blitt alt mer populært og mye godt arbeid gjøres på lokalt og regionalt nivå. Det meldes fra om ca. 227 pilegrimsovernattinger og over 130 deltakere på 12 ulike pilegrimsarrangement langs leden. Østerdalsleden har også utmerket seg av de mange pilegrimene som vandrer med telt og opplever det vakre kulturlandskapet.

11. Tråkkematte langs Gudbrandsdalsleden i Skaun

Tråkkematten teller passeringer over et bestemt sted på bakken.

I 2014 var det 1652 passeringer på 134 dager. Dette gir ca. 12,3 passeringer per dag.

I 2015 var det 1346 passeringer på 112 dager. Dette gir ca. 12 passeringer per dag.

I 2016 var det 1854 passeringer på 153 dager. Dette gir ca. 12,3 passeringer per dag.

I 2017 var det 1471 passeringer på 110 dager. Dette gir ca. 13,3 passeringer per dag.

I 2018 var det 1864 passeringer på 113 dager. Dette gir ca. 16,5 passeringer per dag.

I 2019 var det 1809 passeringer på 139 dager. Dette gir ca. 13 passeringer per dag.

I 2020 var det 1033 passeringer på 137 dager. Dette gir ca. 7,5 passeringer per dag.

I 2021 var det 1669 passeringer på 122 dager. Dette gir ca. 13,6 passeringer per dag.

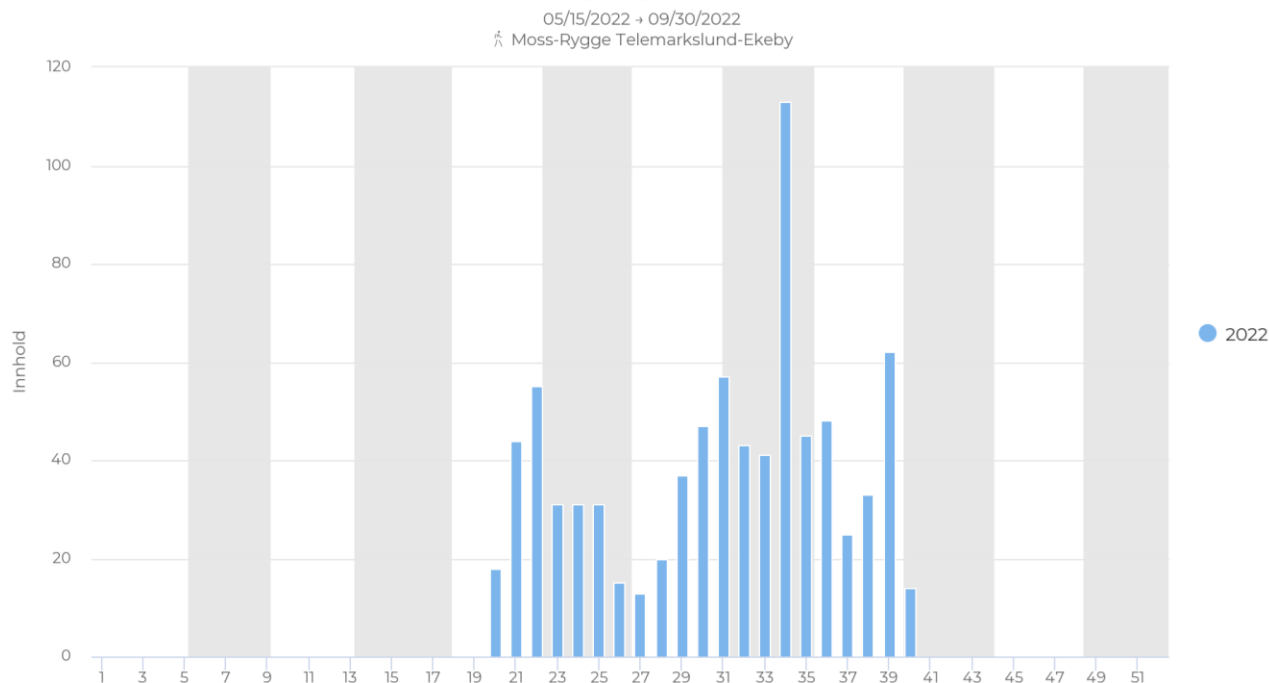
I 2022 var det 1645 passeringer på 95 dager. Dette gir ca. 17 passeringer per dag.

(Den store økningen i 2022 skyldes både større aktivitet samt færre måledager)

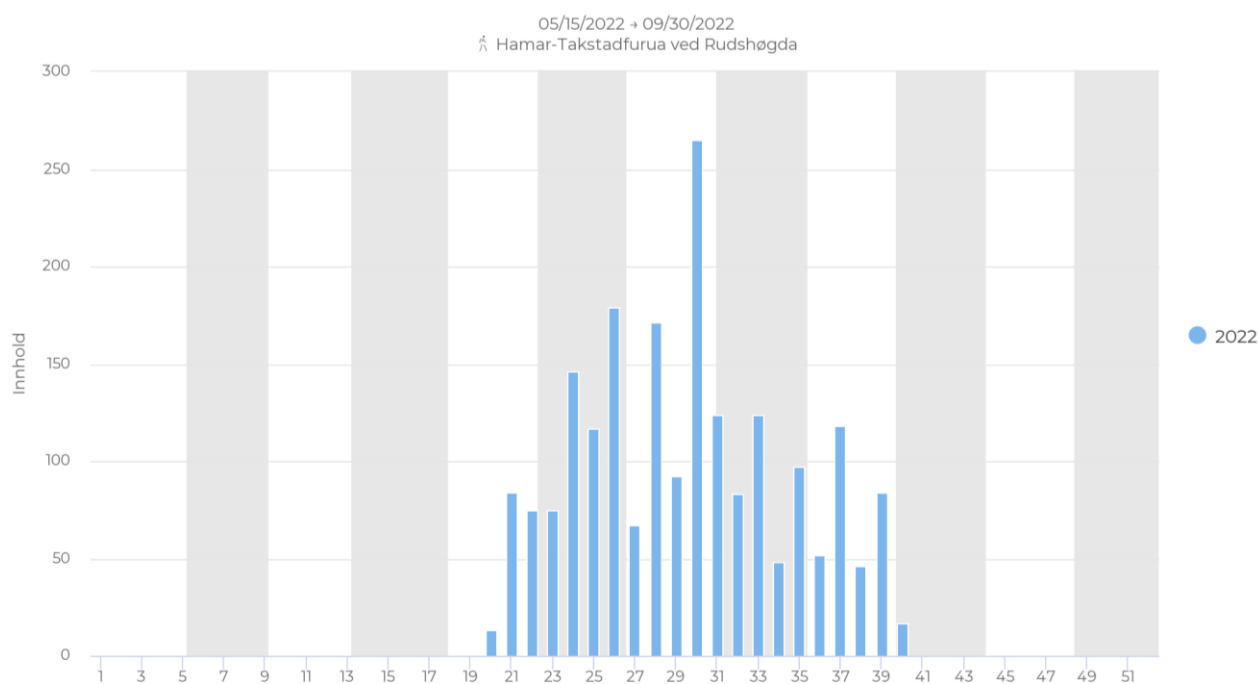
12. Eco counter tellere på Pilegrimsleden.

Nasjonalt Pilegrimssenter har plassert ut elektroniske tellere som registrerer ferdsel på Pilegrimsleden. Disse tellerne registrerer den totale bruken av Pilegrimsleden, også av andre vandrere. Tellerne registrerer passeringer mellom kl. 06-23 på dagen. Det innebærer både vandrende pilegrimer samt andre vandere. Disse tallene presenterer da den samlede bruken, samt pilegrimsledens potensial som kulturell vandringsled for friluftsliv og rekreasjon. I denne rapporten er registreringene mellom 15. mai til og med 30. september tatt med.

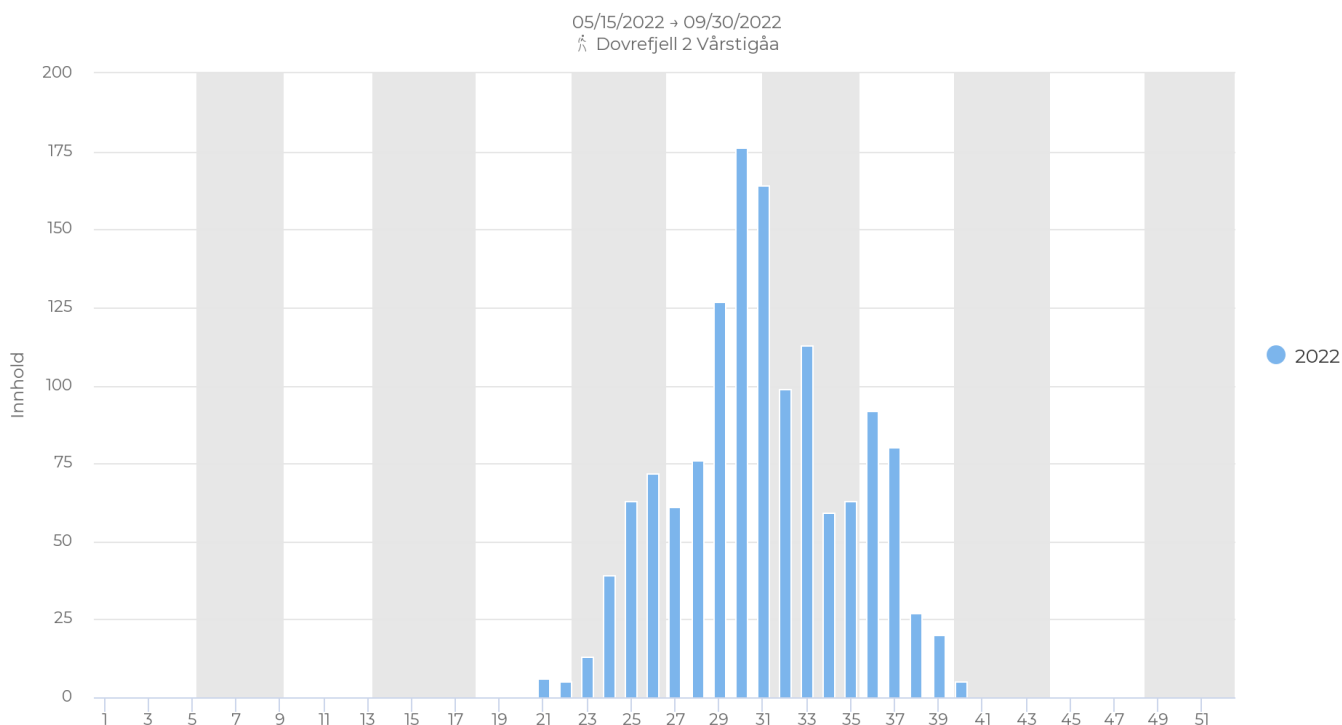
Teller 1. Borgleden. Rygge-Telemarkslund. I 2022 var det 823 passeringer. Derav 50 % mot Nidaros. I 2021 var det 900 passeringer derav 50 % mot Nidaros.

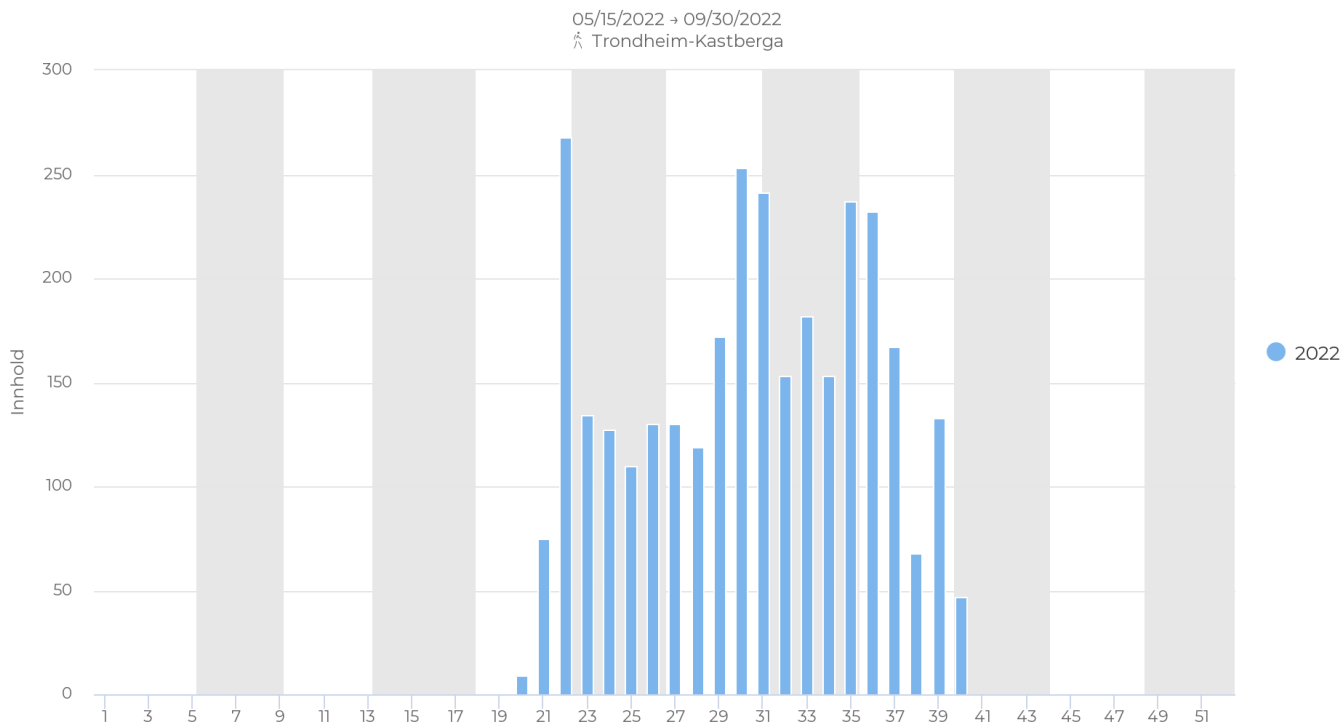
Teller 5. Gudbrandsdalsleden. Hamar-Tokstadfurua. I 2022 var det 2077 passeringer derav 67 % mot Nidaros. I 2021 var 2 306 passeringer derav 67 % mot Nidaros.

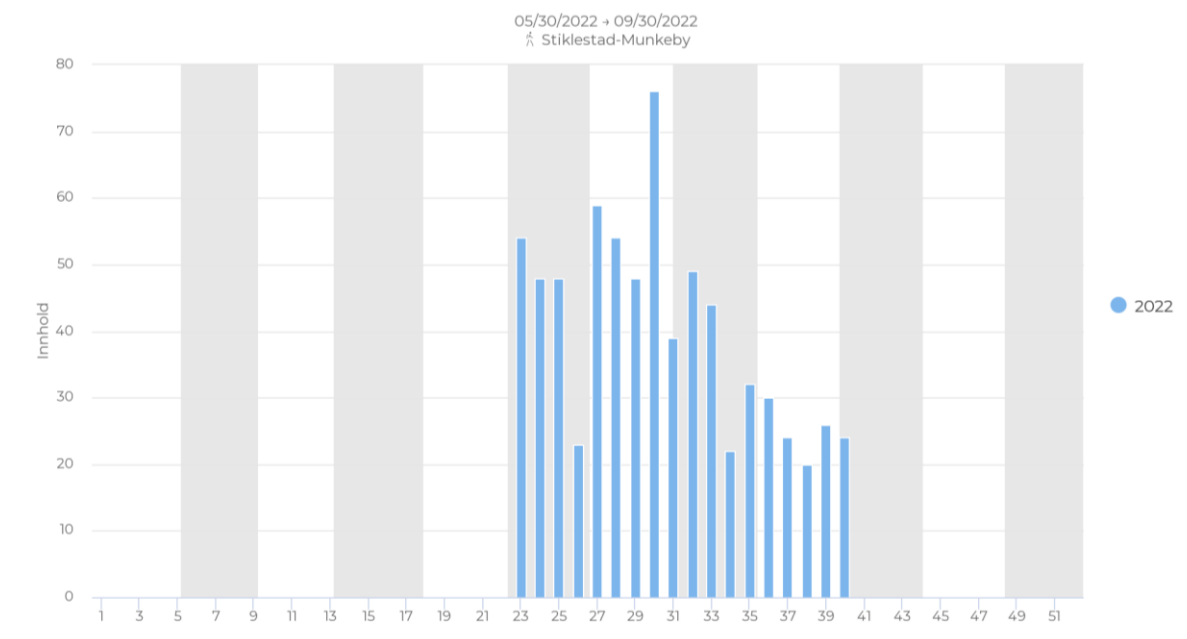
Teller 8. Gudbrandsdalsleden. Dovrefjell- Vårstigåa. I 2022 var det 1360 passeringer derav 75 % mot Nidaros. I 2021 var det 1 258 passeringer derav 73 % mot Nidaros.

Teller 11. Gudbrandsdalsleden. Trondheim-Kastberga. I 2022 var det 3140 passeringer derav 64 % mot Nidaros. I 2021 var det 2 507 passeringer derav 62 % mot Nidaros.

Teller 12. St.Olavsleden. Stiklestad-Munkeby. I 2022 var det 720 passeringer (30 mai til 30 september), derav 80 % mot Nidaros. I 2021 var det 544 passeringer, derav 61 % mot Nidaros.

13. Andre aktiviteter.

Det foregår mye pilegrimsrelatert virksomhet i Norge og denne statestikkrapporten er ikke uttømmende. Ulike aktører i landet har mange flotte arrangementer og vandringer på de ulike ledene. De regionale pilegrimssentrene arrangerer eller medvirker på festivaler, pilegrimsgudstjenester, foredrag og arrangementer med basis i de 4 pilarene for pilegrimssatsingen; kirke, miljø, kultur og næring. Det arrangeres mange dagsvandringer med konfirmanter, lag og foreninger, likeså pilegrimskafe. Det har de senere årene også blitt mer populært att vandre med telt og disse pilegrimene er vanskeligere å fange opp i statistikken.

De regionale pilegrimssentrene i Oslo, Granavollen, Hamar, Dale Gudbrands gård, Dovrefjell, Trondheim, Stiklestad, Avaldsnes, Bergen, Selje og Smøla har utarbeidet egne årsrapporter der aktiviteter på en god måte er presentert.

Rapporten er sammenstilt av Mattias Jansson, Nasjonalt Pilegrimssenter 2023

Tallene i rapporten bygger på årsrapportene fra de regionale pilegrimssentrene, og gir et godt bilde på utviklingstrekkene og aktiviteten langs de mest brukte pilegrimsledene. Det er fortsatt aktiviteter og tiltak som ikke fanges opp av dagens kartlegginger, og vi jobber med å forbedre rutinene knyttet til registrering og statistikk.

Nasjonalt Pilegrimssenter

Bispegata 11. 7012 Trondheim
post@pilegrimsleden.no
+47 73 89 08 00

PILEGRIMSLEDEN

ST. OLAVSVEGENE TIL TRONDHEIM